

תצהיר

אני הח"מ, עמי אילון, הנושא ת.ז. שמספרה מגיש תצהיר זה כתצהיר עדות מטעם התנועה לאיכות השלטון בישראל (להלן: "התנועה"). לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן - מצהיר בזה בכתב כי הדברים המפורטים כדלקמן הינם נכונים, למיטב ידיעתי ואמונתי:

1. שמי עמי אילון, תושב כרם מהר"ל.
2. מרבית חיי הבוגרים ולאורך תקופת שירות של למעלה מ-33 שנים, כיהנתי בתפקידים שונים בצה"ל ובמערכת הביטחון, ועסקתי רבות בנושאים הקשורים ללוחמה ימית והגנה על הגבולות הימים. לאחר שהתגייסתי לחיל הים כלוחם מילאתי בהמשך תפקידים שונים כולל מפקד שיטת 13, וכן מפקד חיל הים, עד למועד פרישתי בדרגת אלוף בינואר 1996.
3. בפברואר 1996 מוניתי לתפקיד ראש שירות הביטחון הכללי, ובתפקיד זה כיהנתי תחת שלושה ראשי ממשלה, שמעון פרס, בנימין נתניהו ואהוד ברק, עד לסיום תפקידי בשנת 2000. בשנת 2006 כיהנתי כחבר ועדת החוץ והביטחון בכנסת ה-17, לאחר שנבחרתי לכנסת זו כח"כ מטעם מפלגת העבודה. בשנים 2007-2008 כיהנתי כשר בלי תיק וחבר הקבינט המדיני ביטחוני בממשלת ישראל ה-31 עד פרישתי בחודש דצמבר 2008.
4. בשנים האחרונות למדתי מפרסומים בתקשורת על חקירת המשטרה שעניינה רכישות עבור חיל הים, אשר הסתיימה בחודש נובמבר 2018 בתיק הידוע כ"פרשת 3000". החקירה עסקה ברכישות מחברת טיסנקרופ ובניגוד עניינים של גורמים שונים. לאחר שחקירה זו נסתיימה, ולנוכח היכרותי עם חלק מהנושאים אני סבור כי מדובר בנסיבות בהן נדרשת בדיקה נוספת באמצעות ועדת חקירה ממלכתית, ובהקשר זה אציין בין היתר, את שפרסמה משטרת ישראל בדו"ח סיכום החקירה, המדברים בעד עצמם. למרות שהמשטרה עוסקת בהיבטים פליליים בלבד, הסיכום התייחס לליקויים בגופים אשר פעלו כפי שנכתב "מול גורמים עסקיים ופרטיים, וזאת בכל הנוגע לרכש בטחוני ואסטרטגי למדינת ישראל. ליקויים אלו מחייבים הפקת תובנות ולקחים על ידי הגורמים המוסמכים לכך, על מנת לשפר ולייעל את הליכי הרכש הביטחוני במדינת ישראל ולהגן עליהם מפני אינטרסים זרים והשפעות פסולות במבט צופה פני עתיד...".
5. על רקע זה ולנוכח מידע משמעותי נוסף שנודע לאחר סיום החקירה, אני עושה תצהיר זה בתמיכה לעתירת התנועה למען איכות השלטון, שעניינה דרישה לקיים חקירה עצמאית של הליכי קבלת החלטות בנושא הרכש מחברת טיסנקרופ. לאחר שבמסגרת תפקידי עסקתי כאמור בנושאים הקשורים לרכש עבור חיל הים, אציין כי למיטב הבנתי, פעולות מרכזיות שבוצעו בשנים האחרונות מול חברה זו הובילו להחלטות שגויות, ולחלקן אין כל הסבר המניח את הדעת. על כן ברצוני להצהיר מידיעה אישית על התהליכים הראויים והמקובלים לרכישות כלי שיט ואו צוללות, באופן שיבאר עד כמה חסרות תקדים ומשוללות היגיון מקצועי היו פעולות שנקטו על ידי בעלי תפקידים שהיו מעורבים בתהליך.
6. ספינות המגן על מתקני הפקת הגז
 - א. כידוע, על פי כתבי החשדות והאישום הכפופים לשימוע, שהתגבשו במשטרה ובפרקליטות, נלמד כי בין השנים 2009 ו-2016, פעלו גורמים שונים אשר הובילו החלטות על רכש ביטחוני נרחב, תוך

הסתרת קשרים עסקיים, כולל מידע שעשוי היה להעלות בזמן אמת במערכת הביטחון, חשד לאי תקינות ההליכים. כמו כן, ידוע כיום, שלאחר סיום החקירה, העביר משרד מבקר המדינה אל היועץ המשפטי לממשלה, מידע נוסף אודות אתזקות של ראש הממשלה, מר נתניהו, וקרוב משפחתו בחברה אמריקנית הקשורה עסקית לטיסנקרופ, נתונים שלדעת משרד מבקר המדינה מחייבים המשך חקירה, אשר טרם בוצעה.

ב. בשנת 2012 הוגדר לצה"ל ולמערכת הביטחון צורך מבצעי חדש, והוא להגן על המים הכלכליים של מדינת ישראל, ועל המתקנים שיוקמו בשדות הגז במרחקים גדולים מהחוף. לצורך זה, בוצעה עבודת מטה הכוללת בדיקות רבות כמקובל, לרבות, אפיון טכני ומבצעי של כלי השיט שהוערך בסדר גודל של כ-1200 טון, כמו גם, הגדרת מסגרת תקציב.

ג. בהקשר זה אציין כי בדו"ח מבקר המדינה, מופיעה הערה שלא נעשתה בדיקת אלטרנטיבות לתפיסת ההגנה בה בחר חיל הים. בעניין זה, עמדתי כעמדת מבקר המדינה אשר מתח ביקורת קשה על מערכת הביטחון, לאחר שהובהר כי לא נבדקו חלופות. בעניין זה ציין המבקר כי "הצגת מספר חלופות לשרים החברים בקבינט הביטחוני היא חיונית" וכי "היה על המל"ל לנתח במסגרת עבודת המטה שערך את החלופות שהועלו, ולפרט לגבי כל חלופה את עלותה ואת רמת ההגנה שהיא מעניקה". בסיכום פרק זה של הדו"ח מציין המבקר: "מהדו"ח שפורסם היום עולה כי שלוש שנים של עבודת מטה, חיבור מסמכים, שליחת המלצות וקיום דיונים לא הספיקו לזרועות הביטחון להחליט איך להגן על מתקני הגז הטבעי שהתגלו מול חופי ישראל".

ד. אציין כי ההגנה על מים ריבוניים (טריטוריאליים), שונה מהגנה על מים כלכליים, לא רק בהקשר לגודל השטח, אלא גם בהוראות הדין הבינלאומי. את המים הריבוניים ניתן להמשיל לקניין או למגרש ביתי של מדינה, ועל כן החוק מתיר להפעיל אמצעים מלחמתיים נגד גורם חשוד שחודר לשטח זה. לעומת זאת במים כלכליים, המדינה מאבדת את סמכותה להפעיל כוח נגד ו/או לעצור כלים חשודים אם איננה מקיימת נוכחות במים הכלכליים.

ה. כפי שידוע לי, עם סיום תהליך אפיון הספינות בסדר גודל של כ-1200 טון התואם למשימה שהוגדרה, הוחלט במשרד הביטחון, על דעת חיל הים, לצאת לתהליך רכש, וזאת באמצעות מכרז בינלאומי לרכש ספינות השטח.

ו. בנוסף, מדיווחים בכלי תקשורת שונים אשר לא הוכחו (ליאור גוטמן, 12/3/2014) עולה שתוך זמן קצר ביותר בוטל המכרז הבינלאומי, ושונה אפיון הספינות באופן משמעותי כך שלאחר מכן הוחלט לרכוש ספינות שמשקלן כ-2000 טון מתאגיד טיסנקרופ כספק יחיד. אם אכן כך נעשה, אני סבור שהתרחשות זו מעלה סימני שאלה כבדים וקשים לגבי אופן פעולתם של המעורבים בדבר, דבר המחייב בדיקה וחקירה - מעבר להיבטים הפליליים - של תהליך קבלת ההחלטות הן בחיל הים, הן בצה"ל, הן במשרד הביטחון והן בממשלת ישראל.

ז. בנוסף לאמור, החליטה ממשלת ישראל על מיקום אסדת ההפקה של שדה לווייתן בתחום המים הריבוניים (מתקני הפקה של שדות "כריש" ו"לווייתן" נמצאים במרחק של כ-70 ק"מ מהחוף, בתחום המים הכלכליים) וזאת בניגוד להנחות קודמות שעמדו ברקע עבודת המטה בחיל הים על אפשרות של הפקה באזור הקידוח עצמו, בטווח של כ-120 ק"מ מהחוף, משמע בתחום המים הכלכליים של מדינת ישראל. ראוי לציין שלמיקום אסדת ההפקה לא נעשתה בחינת אלטרנטיבות שיש להן משמעות בהיבטים של ביטחון, כלכלה, בהגנת סביבה וכו'. עבודה מקיפה בנושא זה

נעשתה על ידי 'המרכז לאסטרטגיה ימית' באוניברסיטת חיפה על פי בקשת מועצה מקומית זיכרון יעקב במסגרת מאבקים של תושבי האזור, שמטרתם להרחיק את אסדת ההפקה מהחוף (מצ"ב הדו"ח). לצערי הרב, הדו"ח שהוכן היה למעשה בבחינת מעשה עשוי, והוא לא היה יכול להשפיע לא על סד"כ חיל הים ולא על מיקום האסדה. מיותר לציין שעבודה זו הייתה צריכה להיעשות ע"י הגורמים המוסמכים בממשלת ישראל, טרם קבלת ההחלטה.

ח. התמונה העולה מכל האמור היא של החלטות תמוהות המחייבות חקירה עצמאית וזאת במיוחד לאור המידע הקיים היום, שלא היה ידוע בזמן אמיתי לבעלי תפקידים המשרד הביטחון, המצביע על מעורבותם של גורמים שפעלו תוך ניגוד עניינים לכאורה. בהקשר זה חשובה אמירתו של ראש מנה"ר לשעבר תא"ל (מיל.) צוקר שמואל, בתחילת דצמבר 2019, אשר ציין כי אירוע דומה יכול להתרחש גם היום מאחר ומערכת הביטחון עדיין לא תחקרה את עצמה בנושא.

7. אישור מכירת צוללות לחיל הים המצרי

א. מצרים אינה מדינת אויב אך בשל אי היציבות המובנית באזור, על צה"ל וחיל הים לקיים עליונות טכנית מבצעית גם מול ציים הנתפסים כיום כציים ידידותיים. למיטב ידיעתי, על רקע מצב זה בשנת 2007 השיבה ממשלת ישראל לגרמניה בשלילה, כאשר נתבקשה להסכים למכירת צוללות למצרים.

ב. כפי שידוע היום, בתחילת שנת 2010, שינתה ממשלת ישראל את עמדתה ונעתרה לבקשת ממשלת גרמניה, להתיר מכירת צוללות מתוצרת תיסנקרופ למצרים. עם זאת, ההסכמה ניתנה בכפוף לבדיקות מקיפות שנערכו במערכת הביטחון ובחיל הים הישראלי, אשר ממצאיהן המפורטים הועברו לגרמניה ואל היצרנית, באמצעות אלוף (מיל) מאיר כליפי, שהיה אז מזכירו הצבאי של ראש הממשלה בנימין נתניהו. זאת על מנת לוודא שהצוללות אשר יימכרו לחיל הים המצרי, לא תפגענה ביתרון האיכותי של ישראל.

ג. אציין כי שמירת היתרון האיכותי של צה"ל הוא עיקרון מפתח במדיניות ממשלות ישראל מול ספקי נשק משמעותיים. ככלל, ידוע לי כי צה"ל מביא בחשבון אפשרות עתידית שנשק התקפי בידי מדינה סמוכה, כולל מצרים, יופנה בעתיד נגד ישראל.

ד. כך הובן גם בממשלת ישראל שנתיים בלבד לאחר האישור הנ"ל, כאשר השלטון במצרים נתפס על ידי האחים המוסלמים בשנת 2012. בשלב זה התחרטה ממשלת ישראל על הסכמתה למכירות הצוללות הנ"ל, ופנתה בדרכים שונות לממשלת גרמניה, בניסיונות שכשלו, למנוע את יישום העסקה.

ה. בניגוד לתהליך ולהחלטות שהתקבלו בסופו בצורה סדורה, הרי שבתחילת 2015 נתן ראש הממשלה אישור למכירת שתי צוללות נוספות מדגם מתקדם, למצרים, תוך הסתרת ההחלטה משר הביטחון, מהרמטכ"ל, ממפקד חיל הים, ומשאר גורמי המטה במערכת הביטחון הנוגעים בדבר, שהיו מעורבים במכירת שתי הצוללות הראשונות למצרים בשנת 2010, תוך שהוא יודע על התנגדותם הנחרצת למכירה זו.

ו. אני סבור שהנסיבות סביב הענקת היתר זה למכירת צוללות אלו למצרים, שהעניק מר נתניהו ב-2015 מחייבות בדיקה עצמאית ובלתי תלויה. החקירה צריכה שתתמקד בהסתרת מתן האישור ולא

בעצם האישור. אין חולק על סמכותו לקבל החלטה וניתן גם להסביר את מתן האישור למכירת צוללות גרמניות בעובדה שחיל הים מכיר אותן, לרבות את תצורתן המבצעית מול אפשרות שמדינות אירופאיות אחרות תמכורנה צוללות מתקדמות שאינן נופלות באיכותן – אך הסתרת האישור ממפקד חיל הים, מהרמטכ"ל ומשר הביטחון אינה עולה על הדעת. העובדה שהנושא לא נחקר ולא נקבעו כללים מחייבים בנושא, עלולה להוות תקדים מסוכן באשר לגבול סמכותו של ראש ממשלה בנושאים הנוגעים בביטחון המדינה.

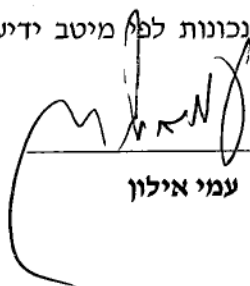
8. הליך תקין לקביעת סד"כ צי הצוללות

א. כידוע בתחילת שנות ה-2000 (מאי 2002), אושר סד"כ מערך הצוללות על ידי רוה"מ אריאל שרון וזאת על בסיס עבודת מטה שנעשתה על ידי בר הסמכא הבכיר ביותר במערכת הביטחון, המומחה מס' 1 לענייני צוללות, כמו גם מומחה בנושאים ימיים נוספים אחרים. התפתחות המערך כפי שאושרה כללה שלושה שלבים: שלב א' מיידי - 3 צוללות מבצעיות; שלב ב' - 5 צוללות; שלב ג' – בסיס נפרד לצוללות. באותה מסגרת אושר לנהל מו"מ על עסקה לרכישת צוללות 4 ו-5. פרטי העסקה סוכמו כבר ב-2005. לאחר דין ודברים מתמשך והתנגדות הרמטכ"ל דן חלוץ, אישר רוה"מ, אהוד אולמרט עסקה הכוללת חתימה מיידיית על שתי הצוללות 4 - 5 עם אופציה לרכש צוללת 6 בעתיד.

ב. בשנים 2010 - 2011 לאחר התנגדות גורמים במטה הכללי ובמשרד הביטחון, קיבלה ממשלת ישראל החלטה אשר בה תמכתי, ואני תומך בה גם היום, לרכישת הצוללת השישית. אם רכש זה בוצע בדרך שאיננה תקינה, אני סבור שיש לבדוק את הליכי קבלת ההחלטה.

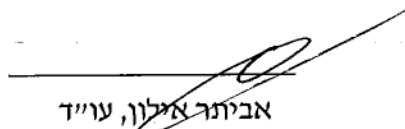
9. לנוכח כל האמור לעיל, החל ברכש ספינות המגן והחלטות נוספות שהביאו להוצאות כספיות נרחבות, והליכים המעלים סימני שאלה כבדים בעניין מכירת צוללות למצרים, והחשש לפגיעה בביטחון בשל מעורבות גורמים הנגועים בשיקולים זרים, אני מגיש תצהיר זה בתמיכה לעתירת התנועה למען איכות השלטון, שעניינה דרישה לקיים בדיקה עצמאית של האירועים הנ"ל, באמצעות כל גוף מוסמך או הקמת ועדת חקירה ממלכתית.

10. אני הח"מ, עמי אילון, מצהיר בזאת כי העובדות המפורטות בתצהיר זה נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונותי, וידועות לי מידיעה אישית.

עמי אילון

אימות חתימה

אני הח"מ, עו"ד אביתר אילון, מרחוב יפו 208 ירושלים, מאשר בזה, כי ביום 3.11.2020 הופיע בפניי מר עמי אילון, לאחר שזיהיתי אותו לפי ת.ז. שמספרה ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

אביתר אילון, עו"ד